

משה חיים פלח

1..... בגדר דין אונס

3..... בענין חדא ביאה לתרי לא מפלגינן (ב)

6..... בענין קנו מידו

8..... בגדרי דין חזקה ובביאור פלוגתא דאביי ורבא

בגדר דין אונס

באונס לא חשיב נעצד, וקשה נהי דהוי אונס ופטור מעונשין אך אמאי לא הוי נעצד, אלא ע"כ דמעשה באונס אינו מתייחס אל האדם כלל, ומש"ה אף לענין תנאי, כל דנתקיים התנאי באונס אין קיום התנאי מתייחס אליו ונמצא דלא נתקיים התנאי [וגדר התנאי ד"לא באתי" אינו העדר ושלילת הביאה אלא דיתקיים באופן חיובי "לא באתי", ויעוין בחי' הגר"ח עהש"ס (בענין אונס ציום אחרון)]^ב.

אמר רבא ולענין גיעין אינו כן אלמא קסבר רבא אין אונס בגיעין מנא ליה לרבא הא כו' רבא סברא דנפשיה קאמר משום נטעות כו' ומי איכא מידי דמדאורייתא לא להוי גע כו' ופירש רש"י דמדאורייתא לא הוי גיעא שמלינו טענת אונס מן התורה שנאמר ולנערה לא תעשה דבר והוא מסוגיא דנדריס (כו) (א) יעו"ש, ובגדר הדברים מלינו כמה דרכיס, ובקוב"ש ביאר עפ"ד החמדת שלמה (בשהו' יו"ד סי' לח) דמעשה הנעשה באונס אינו מתייחס אל האדם, והוכיח כן מסוגיא דע"ז (נד א) דמבואר דנעצד

^א ויש להעיר בזה, דיעוין בחמדת שלמה שם דביאר דהך סברא מיתלא תליא בפלוגתא דרבי זירא ורבא בע"ז שם, ורבי זירא הוא דסבירא ליה דאונס לא חשיב מעשה כלל, אך רבא פליג בזה גופא וסבר דאינו אלא פטור מעונשין יעוין שם, ובסוגין הא קיימינן לרבא.

שידע צעת המעשה שהוא עושה, ולא אמרינן דכיון שאנאוכו לשחוט הוי כגשחטה מאליה יעו"ש.

ונראה דהא דאמרינן דגם היכא דעשה האדם את המעשה מדעת אלא דעשאו מחמת אונס, אין המעשה מתייחס אליו, היינו דאינו מתייחס לתורת האדם שבו ("הגזרעא שגזרעא") אך מ"מ שפיר מתייחס המעשה לגופו של האדם ("החפשא שגזרעא") ולענין חיוזי עונשין צעינן דיתייחס המעשה לגזרעא בתורת אדם, וצזא אונס כמאן דלא עביד, וכן לענין קיום התנאי צעינן דיתייחס המעשה לגזרעא בתורת אדם, אך לענין דין כח גזרעא להיתר שחיטה, נראה דסגי דמתייחס המעשה לגוף האדם [ואף דצעינן צר זציחה דוקא] ולהכי נהי דצוונא דנעשה המעשה שלא בצוונה כלל אינו מתייחס כלל לאדם [בתורת עושה] אך כל היכא דנתכוין לעלם המעשה, אף דהיה צאונס ושלא מדעת וצחירה, נהי דאינו מתייחס לתורת אדם ידיח אף עכ"פ מתייחס המעשה לגופו, ולהכי שפיר חשיב כח גזרעא.

ובקוב"ש (ס) הוסיף לדמות להא דאמרי' צחולין (לא א) נפלה סכין ושחטה אף על פי ששחטה כדרכה פסולה שנאמר וצחת ואכלת מה שאתה צוצח אתה אוכל, טעמא דנפלה הא הפילה הוא כשרה ואף על גב דלא מיכוין מאן תנא דלא צעינן כוונה לשחיטה אמר רבא ר' נתן היא כו', ויעוין צרא"ש שם (ס"ה) שכתב וז"ל אף על גב דלא מכוין לשום חתיכה אלא שנתכוין להפילה קרינן ציה וצחת ואכלת כיון שנתכוין להפילה וע"י אותה נפילה שחטה, אבל אם נפלה סכין מידו צלא כוונה הוי כמו שאם היתה מונחת על הקורה והפילתה הרוח דלא קרינן ציה וצחת ואכלת כיון שלא נתכוין לשום דבר כו' צלא כוונה שום דבר אי אפשר מדכתיב וצחת דהוי לכל הפחות כמו ועשית ולריך להתכוין לשום דבר מעשה, וצענין אחר לא מיקרי כח גזרעא עכ"ל, וחזינן דכיון דהוי צלא כוונה כלל חסר צהתייחסות המעשה לאדם [ויעוין צקוב"ש (ח"צ סכ"ג) דגדר דינא דאינו מתכוין היינו משום דאין המעשה מתייחס לאדם ואכמ"ל].

אולם תמה הקוב"ש שם דא אם נאנס ושחט ודאי מיקרי כח גזרעא כיון

בענין חדא ביאה לתרי לא מפלגינן (ב)

בגמר ביאה לא, אצל ודאי באיסור עשה קיימא עליה כדאיתא בצרייתא ולו תהיב לאשה וכו' כדכתיבנא עכ"ל, ומצואר בדברי הרשב"א דאף דנעשית בעולה בהערה, מ"מ אינה חוזרת ונעשית חללה בגמר ביאה דהך ביאה עלמה.

ויעוין בקוב"ש (ה"ג ס"י י) דביאר דהא דילפי' דעשה את המערה כגומר אין הכוונה בהערה חשובה ביאה מלד עלמה אלא דחשיב כאילו גמר את כל הביאה, דכיון שהתחיל לבעול חשוב כאילו כבר גמר ביאתו, ולהכי חדא ביאה לתרי איסורי לא מפלגינן דהכל שוב זין גמר ביאתו זין לא גמר לעולם נחשב כאילו בא ביאה גמורה, ויעוין משנ"ת לעיל, אך תמה שם דנהי דלענין הערה איכא למימר כן, אך הרי צפרק ארבעה אחין (יבמות לד ב) מצואר דלרבי אליעזר (יבמות נג א) דחייב על כל ביאה וביאה ולא בעינן מחלק, ה"ה דחייב על כל כח וכת, והא דבעינן מחלק אינו אלא לענין חיוב חטאת, אך לענין להפסל דנפסלת אפילו באונס לא בעינן

תניא ולו תהיב לאשה שמעון התימני אומר אשה שיש בה הויב רבי שמעון זן מנסיא אומר אשה הראויה לקיימה מאי זינייהו כו' איכא זינייהו בעולה לכהן גדול, ופי' התוס' הביאו בשם רבינו חננאל דלא מיירי בעולה מאחר אלא בכהן גדול שאנס בתולה גמורה, וז"ל הרשב"א ורבינו חננאל ז"ל פירש בעולה בעולת עלמו כגון כה"ג שאנס את הבתולה יש לה קנס ואף על פי שעשאה בעולה וקיימא עליה באיסור עשה מכאן ואילך, כדתיבא צפרק הבא על יצמתו כו' ולא קיימא באיסור חללה עד שיבא עליה פעם שניה שהיא נבעלת ביאת איסור כהונה, ואם תאמר בביאה ראשונה נמי מבי הערה בה איתסרא עליה דעשאה בעולה ובגמר ביאה נתחללה ואין לו בה הויב לר' עקיבא, יש מתרבים דחדא ביאה לא פלגינן בה שתאסר בה שני אסורין, ולפי תירוצו זה נראה לי דהא דאמרינן צפרק עשרה יוחסין (ע"ג ז) כהן הבא על אחותו זונה משוי לה חללה לא משוי לה חזר ובא עליה עשאה חללה דוקא חזר ובא אצל

ונראה דיסוד החיוצ דאיסורי ציאה
 הוי על הנאת הציאה, ויעוין
 צפרק המניח (כג 6) המזיק את אשתו
 בתשמיש המטה מהו כיון דזרשות
 קעציד פטור או דלמא איצעי ליה לעיוני
 כו' התם תרוויכו כהדדי ניכו הכא
 איכו קעציד מעשה והיא לא והכתיב
 ונכרתו הנפשות העושות מקרב עמם
 הנאה לתרוויכו אית לכו איכו מעשה
 הוא דקעציד [ויעו"ש צתוס"].

ובפ' ד' מיתות (סנהדרין כג 3) וזכריתות
 (יע 3) מתעסק בחלצים ועריות
 חייב שכן נהנה וצפשוטו היינו דעיקר
 החיוצ על ההנאה [מיכו התם נחלקו
 הראשונים בגדר הדבר וע' תוס'
 סנהדרין שם ואכמ"ל] וצפרק האיש
 מקדש (מג 6) מודה [שמאי הזקן] דסבר
 ישלד"ע [צאמר לשלוחו לא צעול את
 הערוה ואכול את החלב שהוא חייב
 ושולחיו פטור שלא מלינו בכל התורה
 כולה זה נהנה וזה מתחייב [ויעוין
 צאחר' שם ואכמ"ל].

ובשבועות (יד 3) היה משמש עם
 העבורה ואמרה לו
 נעמאתי ופירש מיד חייב מפני שיליאתו
 הנאה לו כציאתו, ושם (יח 6) אמר אביי
 שהיה לו לפרוש בהנאה מועטת ופירש

כלל מחלק, וא"כ נימא דצכה ראשון
 נעשית צעולה וצכה שני נעשית חללה
 [ויעו"ש מה דדן צזה עפ"ד הר"ן
 בגדרים (יח 6) דהתראות מחלקות לעלם
 המעשה יעו"ש] ויעוין צחזו"א (סי"ד
 סק"ט) [וכמו כן יש לתמוה אמאי אינה
 נפסלת ביציאתו, וכדתנן צשצעות (יד 3)
 דאיכא חיוצ העאת אף על יציאתו,
 וכמדומה דצבר עמדו צצה].

ונראה לצאר, דהנה צחידושי רצינו
 חייס הלוי (פ"צ מערה צחולה) חקר
 היאך הדין צמשמש מת לענין חיוצא
 דאונס ומפתה, דלענין עריות וחייבי
 לאוין קו"ל דפטור וממענין ליה מקרא
 ציצמות (כג 3) ואילו לענין לפסול את
 התרומה פוסל מן התרומה כמצואר
 צרמצ"ס (פ"א מאיסורי ציאה הי"א וע' סוטה
 כו 3 וצרמצ"ס פ"ח מתרומת הי"א ואכמ"ל)
 וכתב הגר"ח להוכיח דמשמש מת פטור
 אף מחיוצא דאונס ומפתה, דהא לקמן
 (כג 3) פרכי' אמתני' דחייבי לאוין וחיי"כ
 אית לכו קנס והא חין לוקה ומשלם,
 ואמאי לא משני צמשמש מת אלא ע"כ
 דפטור אף מקנס וכן נטה מסצרא,
 ויעוין שם שכתב דמהא דפוסל מן
 התרומה חזינן דשפיר אית לזה שם
 ציאה, אלא דליכא צזה חיוצ, ולריך
 ציאור גדר הדברים.

ומעתה נראה דמשמש מת אינו חסרון
 בעלם שם ביאה, ומהאי טעמא
 פוסל מן התרומה וכנ"ל [ויל"ע זלשון
 הרמב"ם (ה' איסורי ביאה שם)] אלל הא
 דמשמש מת בעריות פטור היינו משום
 דחסר בהנאת הביאה, ולחיוז דגילוי
 עריות בעינן הנאת ביאה [ואף דדנו
 התוס' (יומא שם) להוכיח דאיכא חיוז אף
 בלא הנאה ממשמש שלא כדרכה (וע'
 קידושין כג ז ובגהש"ס שם ושם וברש"י סנהדרין
 סו ז) יעו"ש יש לחלק] ומהאי טעמא נמי
 ליכא חיוז קנס דאונס ומפתה צמשמש
 מת, דהרי מצוה לקמן (ג א) דחיוזא
 דאונס ומפתה הוי אהנאת שכיבה.

ומעתה מיושבת נמי קושית האחר'
 צסוגין, אמאי אינה נעשית
 חללה זכה שני או ציליאתו, דנראה דהא
 דחייב על כל כח וכה היינו משום דלענין
 איסורי ביאה יסוד החיוז על ההנאה,
 וזזה כל כח חשיב איסור צפנ"ע, וכן
 מהאי טעמא חייב על יליאתו וכמצוה
 להדיא צמתניתין (שזשעות שם) לפי
 שיליאתו הנאה לו כביאתו, משא"כ
 לענין להעשות חללה, זזה תלי בעלם שם
 ביאה וכנ"ל, וזזה הכל הויא חדא ביאה,
 וכן ליכא שם ביאה כלל ציליאתו.

בהנאה מרובה יעוין שם, וזזה חזינן
 דזר מחודש עפי, דאף דצלא"ה הויא
 ביאה גמורה, מ"מ כיון דאינו אנוס על
 תוספת ההנאה חייב חטאת, וע"כ
 דיסוד האיסור משום עלם ההנאה.

ובפרק מלות חלילה (יצמות קג א) גבי יעל
 פרכי' והא קא מתהניא
 מעצירה אמר רבי יוחנן משום ר"ש זן
 יוחי כל עוצתן של רשעים רעה היא אלל
 לדיקים כו' ויעוין צתום' שם וצתום'
 לעיל צפ"ק (ג ז) דלידדו לפרש דפריך
 אמאי לא מסרה עלמה, וצתום' ציומא
 (פג ז) הביאו דיש מפרשים כן ומצוה
 דנקטו דצביאה בלא הנאה ליכא חיוז
 גילוי עריות, ויעוין צתום' שם משה"ק
 זזה ואכמ"ל. ויעוין עוד צסנהדרין (סו
 ז) גם שניהם מאי דריש זיה אמר רבא
 למטועי מעשה חידודים ואידך מעשה
 חידודים לאו כלום היא, ופירש רש"י
 למטועי מעשה חידודים דהוא נהנה
 והיא אינה נהנית, להכי כתיב שניהם
 שיביו שניהם שוין נהניו, ומיבו שלא
 כדרכה אף על גז דהיא אינה נהנית
 ממשכזי אשה איתרצאי לחיוזא, וע'
 קידושין (כג ז).

בענין קנו מידו

או מכר או מתנה או שעבוד קרקעות
שהקנין חל עליו או מטלטלין עכ"ל.

ודקדקו האחריו דס"ל לרש"י דחסרון
דקנין דצרים אינו בעלם חלות
החיוז, אלא צמעשה הקנין, והוי חסרון
צקנין חליפין דוקא [וכן מצוהר צתום'
הרא"ש (צ"מ מו א) דדימה להא דאין
מטבע נקנה בחליפין] ומצוהר צלשון
רש"י דהחסרון משום דאין חליפין קונין
אלא "דבר הנקנה" או שיעבוד קרקעות
"שהשיעבוד חל עליו" והיינו לדנין
חליפין צעינן דבר צעין שיכנס בחליפי
הסודר, דזהו ענין קנין חליפין, ומש"ה
אף דשפיר שייכה התחייבות לחלוק, אך
כיון דליכא צזה דבר צעין, ל"ש צזה קנין
חליפין.

ונראה דזהו נמי ביאור דצרי רש"י
צסוגין "אין חליפין צאים אלא
לדבר שיש צו ממש שזה קונה את
הסודר ומקנה לו חפץ המכר או המתנה
ועל גופה של קרקע קנו מידו ומתנה
גמורה היא" והיינו דכיון דל"ש ענין
קנין חליפין אלא צדבר צעין, אמרינן

איבעיא לכו קנו מידו מהו אמר רב
יוסף מדין ודצרים קנו מידו
רב נחמן אמר מגופה של קרקע קנו
מידו, ופירש רש"י וז"ל קנו מידו מהו
אצרייתא דהאומר לחצירו דין ודצרים
אין לי על שדה זו קאי כו' מהו מי
אמרינן לא הקנה בחליפין הללו כלום
ולא אמר עליה אלא לשון דין ודצרים, או
דלמא אין חליפין צאים אלא לדבר שיש
צו ממש שזה קונה את הסודר ומקנה לו
חפץ המכר או המתנה ועל גופה של
קרקע קנו מידו ומתנה גמורה היא
עכ"ל.

ונראה דרש"י אזיל לטעמיה, דהנה
צריש צ"צ (ג א) פרכי' גבי
השותפין שרלו לעשות מחילה בחלך אי
צשאין צה דין חלוקה כי רלו מאי הוי
נהדרו צהו א"ר אסי א"ר יוחנן שקנו
מידן וכי קנו מידן מאי הוי קנין דצרים
צעלמא הוא, והנה צפשוטו קנין דצרים
ל"ה חסרון צמעשה הקנין אלא בעלם
חלות החיוז, דל"ש חיוז לחלוק וכיו"צ,
אולם רש"י (צ"צ עט) פי' וז"ל קנין דצרים
הוא ואין חליפין קונין אלא דבר הנקנה

דע"כ כוונתו להקנות את גופה של להסתלק מדין ודברים בעלמא ל"ש בזה
קרקע, דהוי דבר צעין, דאי כוונתו ענין קנין חליפין כלל.

בגדרי דין חזקה ובביאור פלוגתא דאביי ורבא

מבואר בתוס' לקמן בפרק כיסוי הדם (פו ג) שם רבינו חיים דטעמא דמטרינין אף דאינו אלא פלגא ופלגא משום דהוי דבר שאין צו דעת להשאל וכ"כ התוס' בגדה (יח ג) יעו"ש.

אולם בעל המאור (צפ"ג דקידושין נ ג) ביאר באופ"א וז"ל וניחא לן דר"מ אדר"מ לא קשיא גבי אשה דאיסורא לחומרא וגבי תינוק אפושי עומאה הוא ולא מפשינן עומאה עכ"ל, וכן כתבו הרמב"ן והרשב"א והריב"ש"א ביצמות ר"פ האשה בתרא (קיע"א) וכ"כ הריב"ש"א בקידושין (פ א) יעו"ש, וכבר תמה הרא"ש ד (צס) כחוצ שם פ"ג דקידושין (ס) ע"ד בעל המאור וז"ל היה לו לומר גבי אשה ודאי כיון דכי הדדי נינהו לרבי מאיר אזלינן לחומרא אבל גבי תינוק הוה ליה דבר שאין צו דעת לישראל וספיקו עהור ואפילו ברשות היחיד עכ"ל ולריק ביאור דברי כל הנך ראשונים אמאי הולרכו לזה (ועי' תוס' קידושין פ א ובמלחמות פ"ג דקידושין) וכן עלם דצריכה לריכס ביאור דאי לאו טעמא

בעא מיניה רבי אבה מרצ הונא צא צא ונטל בני מעים מהו נטל הא לינתהו אלא נקב בני מעיים מהו נקב הא קא חזינן דהוא נקבינהו אלא נטלן והחזירן כשהן נקובין מהו מי חיישי' שמא במקום נקב נקב או לא א"ל אין חוששין שמא במקום נקב נקב איתיביה ראה לפור המנקר בתלנה ועכבר המנקר באצעיחים חוששין שמא במקום נקב נקב אמר ליה מי קא מדמית איסורא לסכנתא סכנה שאני א"ל רבא מאי שגא ספק סכנתא לחומרא ספק איסורא נמי לחומרא א"ל אביי ולא שאני צין איסורא לסכנתא והא אילו ספק עומאה צרה"ר ספיקו עהור ואילו ספק מים מגולין אסורין א"ל התם הלכתא גמירי לה מסוטה מה סוטה צרה"י אף עומאה צרה"י כו'.

והנה יעוין בתוס' (ד"ה התם) דביארו בתו"ד הא דמטבר רבי מאיר בתינוק הנמלא צ"ד העיסה משום סמוך מיטועא לחזקה אף דאינו אלא פלגא ופלגא והוי לן למיזל לחומרא, משום דהוי דבר שאין צו דעת להשאל, וכן

כיון דאיכא דוכתא דשכיחי נחשים וכההיא דלמרינן בגדה (ד) אשה כיון דשכיחי צב דמים כשאינה מכוסה דמיא ואפ"ה ס"ל לאציי דכל ספק איסור שהאיסור תלוי במקרה הבא לו אף על פי שאין שם חזקת טהרה כו' ואינו דומה לספק עומאה צרשות הרצים שאנו מסופקים אם נתחדשה שם עומאה וכן במקרה שאנו מסופקים בשעה שעשה עהרות ע"ג אם כבר נתחדש שם מקרה וחסר כו' עכ"ל יעוין שם, ויעוין בש"ש (ש"א פ"ד).

אך לכאורה מלשון הרשצ"א מצוהר דחתי עלה מטעם חזקה, דהרי מתחילה ציאר הרשצ"א עעמא דאציי "גציי איסור צין צרשות היחיד צין צרה"ר אית לן למימר דחזקתו כשר כו' אלמא ספק איסורא העמד דצר על חזקתו ואפי' לקולא ואלו ספק מים מגולין אסורין, ודוקא דצר שהוא בחזקת היתר אמר אציי דספקו להקל כו", הרי להדיא דמדין חזקה קאתי עלה, וא"כ מה דסיים דסצר אציי דכל ספק איסור שהאיסור תלוי במקרה הבא לו כו' כוונתו דאע"ג דלא הויא חזקה גמורה מ"מ סצר אציי דנהיג צזה דין חזקה [ויעוין באחרון].

דדצר שאצד"ל היאך מטהרינן משום סצרא דאפשי עומאה לא מפשינן.

ונראה דהנה צסוגין צעי אציי למימר דשאני סכנתא מאיסורא דהא ספק עומאה צרה"ר עהור וספק מים מגולין אסורין, ול"צ דאעו צעי אציי למימר דכל ספק דאורייתא שרי, ויעוין צרשצ"א דציאר צשם רצינו יונה וז"ל דאציי ס"ל דספק עומאה צרה"י דעמא הלבכתא גמירי לה מסועה וגזרת הכתוב היא דמדינא הוי לן למימר העמד דצר על חזקתו וחזקתו טהור, וספק עומאה צרשות הרצים דטהור קס ליה דדינא ולאו מדגמרינן לה מסועה, וכיון שכן גציי איסור צין צרשות היחיד צין צרה"ר אית לן למימר דחזקתו כשר דכי מדמינן איסורי לסועה למאי דקס צה דדינא מדמינן לה דהיינו צרה"ר ולא למאי דאחמיר צה רחמנא וגזר דספקו עמא אלמא ספק איסורא העמד דצר על חזקתו ואפי' לקולא ואלו ספק מים מגולין אסורין, ודוקא דצר שהוא בחזקת היתר אמר אציי דספקו להקל כגון צה זאב ונעל צני מעיה והחזירן כשהן מנוקצין אצל ודאי דצר שאין צו חזקה כלל לא להיתר ולא לאיסור כגון ספק חלב ספק שומן ודאי ספקו אסור כו' מים מגולין צעלה חזקתן משנתגלו

באיסורין צבכאי גוונא אזלינן לקולא
כיון דליכא חזקה והוי פלגא ופלגא.

ולכאורה יש לומר דמכאי טעמא הוא
דהולרכו הראשונים לחדש
טעמא דאפושי עומאה לא מפשינן, ולא
סגי לכו צטעמא דאין צו דעת להשאל
כתוס', דברי חזינן דהך סוגיא סברה
דסמוך מיעוטא לחזקה הוי טעם להתיר
אף באיסורין, ובפרט דמלישנא ד"אס
אמרו ספק עומאה לטבר יאמרו ספק
איסור להתיר" משמע קלת דאינו אלא
סברה דדרבנן, וא"כ משמע דאף אליבא
דאמת מדאורייתא שרי, אלא דצספק
איסור החמירו מדרבנן ובספק עומאה
אוקמוה אדינא, ולהכי הולרכו
הראשונים לחדש טעמא דאפושי עומאה
לא מפשינן.²

והנה לקמן בפרק כיסוי הדם (פ"א) תנן
שש"ו ששחטו צינן לצין עמלמן ר"מ
מתיר לשחוט אחריהן וחכמים אוסרין,
ומבואר התם דטעמא דר"מ משום
דקסבר רוב מעשיהן מקולקלין, ופרכי'
מאי איריא רוב מעשיהן אפילו מיעוט
נמי דהא ר"מ חייש למיעוטא סמוך
מיעוטא לחזקה ואיתרע ליה רובא דתנן
תינוק שנמלא צלד בעיסה כו' ומשני אס
אמרו ספק עומאה לטבר יאמרו ספק
איסור להתיר, ויעוין בתוס' שם דציארו
וז"ל אף על פי שצטעמאה נמי איכא
איסור אס הוי תרומה מפרש רבינו
חיים משום דתינוק הוי דבר שאין צו
דעת לישאל גמרינן מסוטה לטבר אפילו
צרה"י ואף על גב דליכא חזקה כגון
הכא דכי סמכינן מיעוטא לחזקה הוי
פלגא ופלגא עכ"ל וכדצריהם צסוגין,
אך לכאורה אכתי לריך ציאור מאי
סלקא דעתיה דמקשה דצעי למימר דאף

² ובאמת האי לישנא דאפושי עומאה לא מפשינן מלינו צגמ' צצילה (ז) (א) והתם מיירי לענין גזירה דרבנן,
דלא גזרינן משום דאפושי עומאה מדרבנן לא מפשינן, ויעוין צריעצ"א צקידושין (פ) (א) ובנוצ"ק
(י"ד ס"י כו) ומשמע דה"נ כוונת הראשונים דמן התורה אף צספק איסור אזלינן לקולא, אלא דצאיסור החמירו
מדרבנן ובספק עומאה העמידו על עיקר הדין משום דאפושי עומאה לא מפשינן.

וכן מבואר להדיא בצדרי המרדכי לקמן בפרק הזרוע (ס"י תשלז) יעו"ש דהציא דצרי צגמ' דאס אמרו ספק
עומאה לטבר יאמרו ספק איסור להתיר וכתב וז"ל והטעם משום דאפושי עומאה לא מפשינן כדאמרי'
צצילה ע"כ.

דחזקה דבוא דין בהנכבה, ולהכי מדינא
 צין צאיסור וצין צטומאה מוקמינן
 הדבר על חזקתו, אלא דצאיסור החמירו
 דלא לסמוך על חזקת הנכבה גרידא אלא
 רק על חזקת הכרעה [ויעוין צחמד"ש
 (כתובות כג) דאף למ"ד תרי ותרי ספיקא
 דרצנן ומן התורה מוקמינן על חזקה,
 מ"מ אין צזה צירור אלא רק דין הנכבה
 יעוין שס, ויש לומר דהטעם דחמירו שלא
 לסמוך על חזקה צמקום תו"ת אינו דין
 מיוחד צספיקא דתו"ת, אלא צכל חזקה
 שאין צה דין הכרעה].

ומצתה יש לדון לצאר כן אף צדצרי
 הרשצ"א צסוגין, דמש"כ
 הרשצ"א דמיס מגולין צטלה חזקתן,
 ואעפ"כ סבר אציי דנהיג צזה דין חזקה,
 היינו דנהי דדין הכרעה דחזקה ל"ש
 צזה כיון דשכיחי נחשים, מ"מ דין חזקת
 הנכבה גרידא איכא צזה, דמוקמינן
 לדבר צדינא קמא, וכן צמקוב שחסר
 כיון דאיכא חזקת טמא כנגד חזקת
 המקוב והוי חזקה כנגד חזקה, ל"ש צזה
 דין חזקת הכרעה, אך מ"מ דין חזקת
 הנכבה איכא צזה [וצמקו"א נת' עוד
 צזה].

אולם אכתי לריך ציאור טעמא
 דמילתא, דכיון דאינו אלא פלגא
 ופלגא וליכא חזקה, אמאי אזלינן לקולא.

ונראה לצאר, דהנה ז"ל הריעצ"א
 ציצמות (ק"ט א) [צישוב הקושיא
 אמאי גצי איסורא מחמיר ר"מ צמקום
 דסמוך מיעוטא לחזקה וגצי תינוק
 מטהר] ויש לומר דשאני התם דאפושי
 טומאה לא מפשינן וכל היכא דהוו להו
 פלגא ופלגא צהכי סגי ליה לר"מ
 לאוקמי צחזקת טהרה עכ"ל, ומשמע
 דטעמא דר"מ משום דמוקמינן ליה
 צחזקת טהרה, אך הדצרים ל"צ דהרי
 כבר נשתמשנו צהך חזקה למיסמך
 למיעוטא לאשוויי ליה כפלגא ופלגא,
 והיאך דדרינן ומוקמינן צחזקת טהרה.

ונראה לצאר עפמש"כ האחרו' דתרי
 דיני איכא צחזקה, חדא דין
 הכרעה על טלס הספק, והצ' דין
 הנכבה, דאף היכא דליכא דין הכרעה
 דחזקה, מ"מ לא מפקינן מדינא קמא.

ונראה דהא דאמרינן סמוך מיעוטא
 לחזקה, היינו דין ההכרעה
 דחזקה, אך אכתי פש לן אידך דינא